

9 ממשלה

ממשלת דוד בן גוריון

הכנסת הרביעית

ט"ז כסלו תש"כ 17.12.1959 - כ"ג חשוון תשכ"ב 2.11.1961

◀ הממשלה ה-9 בראשותו של דוד בן גוריון סמוך ליום כינונה בבית הנשיא יצחק בן צבי

מתוך קווי היסוד

האדמה ובמימי הארץ. הממשלה תגן על המסחר הקמעוני והזעיר ותספק אשראי נוח ומצרכים בתנאים נאותים ותשקוד על הבטחת ניקיון ושירות מהיר ויעיל לקהל הקונים; הממשלה תאחז באמצעים יעילים נגד השפעות שליליות של קרטלים ומונופולין ונגד הפקעת שערים ותעלולי ספרים, ותדאג לשימוש יעיל בכספי השילומים; הממשלה תאחז באמצעים להוזלת היבוא, לייעולו ולתיאומו לצורכי התפתחות הייצור המקומי, וכן תמנע יבוא הפוגע בייצור המקומי ויבוא מתורות.

עלייה, קליטה ומיזוג גלויות: יחוסלו במהירות האפשרית המעברות וכן יחוסלו בהדרגה משכנות העוני בערים. לעולים הוותיקים והחדשים תוגש עזרה מלאה לשיכונם - אם במקרה ואם בשכירות; לכל חייל משוחרר תושט עזרת הממשלה ללימוד מקצוע; המורים, הרופאים, האחיות ושאר בעלי מקצועות שיעבדו ביישובי עולים ובאזורי פיתוח - יידרשו להשתקע

אחריות משותפת: יוכנס בכנסת תיקון לחוק המעבר האומר: האחריות המשותפת מחייבת את חברי הממשלה על סיעותיהם. הצבעת חבר ממשלה או חברי סיעתו נגד הצעת הממשלה בכנסת, או הימנעות חבר ממשלה או חברי סיעתו מן ההצבעה בכנסת על הצעת הממשלה, בלי הסכמתה, דינם כדין התפטרות אותו חבר הממשלה.

מדיניות כלכלית: הממשלה תשקוד על החשת ביסוס ההתיישבות הצעירה ותסייע להגדלת כושר הקליטה ופריון הייצור והרחבת השיכון בהתיישבות הוותיקה והחדשה ולפיתוח הפרדסנות והמטעים האחרים; יוחש ביצוע מפעל המים הארצי והובלת מי הירדן לנגב; הממשלה תשקוד על פיתוח מזורח של תעשייה קלה וכבדה ועל הקמת תעשייה בסיסית שיש בה להגדיל את ביטחוננו ועצמאותנו הכלכלית, תשקוד על פיתוח אוצרות ים המלח ושאר אוצרות הטבע הגנוזים בחיק

הרכב הממשלה

חברי הממשלה ותפקידיהם במהלך תקופת כהונתה

יוסף בורג
שר הסעד

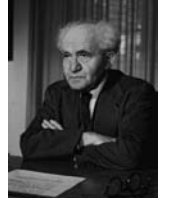
לוי אשכול
שר האוצר

זלמן ארן
שר החינוך והתרבות

אבא אבן
שר בלי תיק
שר החינוך והתרבות

דוד בן גוריון
ראש הממשלה
ושר הביטחון

גיאורא יוספטל
שר העבודה

יעקב משה טולדנו
שר הדתות

משה דיין
שר החקלאות

ישראל ברזילי
שר הבריאות

מרדכי בנטוב
שר הפיתוח

יצחק בן אהרון
שר התחבורה

חיים משה שפירא
שר הפנים

בכור שלום שטרית
שר המשטרה

פנחס רוזן
שר המשפטים

פנחס ספיר
שר המסחר והתעשייה

בנימין מינץ
שר הדואר

גולדה מאיר
שרת החוץ

בערכות יעילה של מוסדות האו"ם; עד שיתקבל ויבוצע פירוק נשק כללי בעולם כולו, תציע ממשלת ישראל לכל שכנותיה הערביות - מצרים, סעודיה, עיראק, ירדן, סוריה ולבנון - הסכם שיביא לידי פירוק נשק מלא וביטול הצבאות בישראל ובארצות ערב הנ"ל, בתנאי שיובטח פיקוח הדדי מתמיד וחופשי על ביצועו, ולא ייפגעו הגבולות והריבונות של כל אחת מהארצות האלה.

חינוך ותרבות: תשומת לב מיוחדת תוקדש לפיתוח תרבות הגוף במדינה, לפי תכנית משולבת עם הרשויות המקומיות וארגוני הספורט בארץ; המאמצים לטיפול המדע והמחקר ולמשיכת גדולי התורה והמדע, הספרות והאמנות של היהודים בעולם לארץ יימשכו בהתמדה, במגמה לעשות ישראל למרכז עולמי של תורה, חכמה, מדע ומחקר; בבתי הספר הממלכתיים לא תורשה כל תעמולה מפלגתית בקרב התלמידים.

במקום עבודתם, והמדינה תדאג להבטיח כמידת האפשר שיכון נאות וסיפוק צורכיהם הרוחניים במקום; הממשלה תדאג להקל את עול השמירה ביישוכי הגבול מתוך שאיפה לשתף את האזרחים בנשיאת עול זה בצורה נאותה. המתיישבים בחבלים מרוחקים ושוממים צריכים לקבל מהמדינה, כמידת האפשר, השירותים החיוניים וסידורי הנוחיות ההכרחיים.

מדיניות חוץ: ממשלת ישראל תתמוך בכל צעד העשוי להביא לידי פירוק נשק כללי ומוחלט בעולם ולביטול גמור של הצבאות, תוך פיקוח בינלאומי יעיל ומתמיד על פירוק נשק זה, להבטיח שלא "ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה"; ישראל תציע לכל הממשלות הערביות השונות - עוד לפני שייכון בינינו שלום בר קיימא ויובטח שיתוף פעולה מדיני, כלכלי ותרבותי - להחליף את הסכמי שביתת הנשק בחוזי אי התקפה ובהפסקת כל מעשי איבה מדיניים, כלכליים וצבאיים.

ראש הממשלה דוד בן גוריון, רעייתו פולה ושרי הממשלה בשדה התעופה לוד עם שובו מביקור באירופה

שר המסחר והתעשייה פנחס ספיר בצילום משותף עם אזרחים בתל אביב

מילים ומנהיגות

מתוך "על סף עולם חדש"

דברי ראש הממשלה דוד בן גוריון בפתח שנתון הממשלה תשכ"א (1961)

מתוך חירות, ללא קיפוח ואפליה. היא מאמנת צבא שייעודו הוא גם לקיים ביטחונה של המדינה וגם למזג גלויות וליישב השממה.

היא מקיימת משטר דמוקרטי יציב המבטיח מקסימום של חירות האדם ומתקין שירותים ציבוריים של חינוך ותרבות על רמה משתפרת ועולה.

היא מטפחת ערכי עבודה המעלים את האיש העובד לכוח מפרה ומקדם בחברה. היא מחנכת הנוער לשליחות חלוצית במיזוג גלויות, בהפרחת השממה, בהגברת ביטחון האומה ובבניין חברה חדשה. היא שוקדת על כיבושי המדע והמחקר המדעי, גם לשם האדרת המדע לשמו וגם לשם שימושו בשיפור הבריאות, בפיתוח המשק, בחיזוק הביטחון ובהפרחת השממה, והכול למען העלאת האדם.

כל אלה הם משימות הכרחיות המתננות עתידה, ביטחונה ושגשוגה של ישראל - ובמילוי משימות אלה למען עצמה - מסייעת ישראל ביוזמים ובלא יודעים - לארצות החדשות. היא מסייעת במתן העזרה היעילה והמוחשית ביותר:

בהיותה לדוגמה ולמופת. ואם בשנים האחרונות נהרו לישראל טובי הצעירים מארצות אסיה ואפריקה, מפיליפינים ומיפן, מקמבודיה ומבורמה, מנפאל ומהודו, מניגריה ומגאנה, מליבריה ומחבש, מטנגנייקה וקניה, מקונגו ומצ'אד, מגיניאה ומחוף השנהב ועוד - ללמוד תורת הקואופרציה, דרכי ההתיישבות העובדת, סידורי צה"ל ונח"ל, הקמת אזורי פיתוח, ארגון העובדים ופעולת מוסדות המדע, אין זאת כאשר ישראל היא עצומה, גדולה, עשירה ונדיבת יד - אלא כאשר היא נראית למדינות החדשות כדוגמה הנאותה והמאלפת ביותר, המנסה ומצליחה במידה לא קטנה לפתור הבעיות המטריות הארצות החדשות והעתיקות באסיה ובאפריקה.

ומשימה זו גופה נהפכת למקור מחלקות והתחרות בין הגושים, בין המזרח ובין המערב, בין הדמוקרטיה והסוציאליזם ובין הקומוניזם הטוטליטרי.

גם אנו פה, היהודים במולדתם, חייבים לשאול את עצמנו: התוכל ישראל לסייע לקידומן של ארצות אסיה ואפריקה? זוהי שאלה מוסרית ומדינית כאחת בשביל ישראל. ומשתי הבחינות האלה אין ספק שמוטל על ישראל לראות העזרה לארצות אלה כשליחות היסטורית גדולה הדרושה לישראל לא פחות משהיא מועילה לארצות הנעזרות.

אולם בשים לב למספר הגדול והגדל של המדינות הזקוקות לעזרה, והאמצעים המרובים וכוח האדם הרב והמוכשר שהעזרה הזאת מחייבת, עולה בלא משים הספק בלב אם יש ביכולתה של ישראל לסייע באופן ממשי.

ישראל עצמה עודנה זקוקה עכשיו ותזדקק עוד מספר שנים לעזרת היהדות בעולם ולתמיכת הידידים שיש לה בעולם. אין לשום מדינה בעיית ביטחון כה חמורה כמו שיש לישראל.

העם היהודי הוא לפי שעה רק עם בכוח ולא עם בפועל. העולים שכבר באו ארצה לאחר קום המדינה לא נתמזגו עדיין במידה מספקת, ולא כולם נשתרשו בכלכלה הישראלית ובתרבות העברית. האמצעים הדלים העומדים לרשותה של ישראל אינם מספיקים לצורכי הפיתוח המרובים והדחופים - בגליל, בדרום, בנגב, לביסוס ההתיישבות הצעירה ולהחשת העצמאות הכלכלית. במה וכיצד תוכל אפוא ישראל לסייע לארצות החדשות באסיה ובאפריקה? התשובה הפשוטה והאמיתית היא - במה שתעשה לעצמה בארצה היא.

בישראל נפתרות בזעיר אנפין הבעיות העומדות בימינו בפני האנושות כולה. היא יוצרת דפוסי חיים חברתיים חדשים, מושתתים על עזרה הדדית ושותפות

אנו עומדים על סף תקופה בתולדות אדם, שלא הייתה כמוה בכל ההיסטוריה האנושית. אומות שהיו כפופות עשרות ומאות שנים לשלטון זר, אומות גדולות וקטנות, בעלות תרבות עתיקה ועשוקות חינוך - פורקות מעליהן עול זרים ועומדות ברשות עצמן. ולא רחוק היום שכל עמי תכל בלא הבדל צבע, גזע ותרבות - יהיו חברים שווי זכויות, עצמאיים וריבוניים במשפחת המין האנושי.

דרכי התחבורה והקשר החדשות קיצרו מרחקים, קירבו רחוקים והפכו את כדור הארץ המפוצל והמחולק לארצות ולמדינות שונות מרוחקות זו מזו - לעולם אחד משולב ותלוי זה בזה, והשפיעו על עמים נחשלים ודלים וכאילו חסרי אונים, למרוד בשליטתם הזרים ולכבוש עצמאות בכוח או בדרכי שלום.

זהו סוד המהפכה המדינית הגדולה בהיסטוריה האנושית שאנו עומדים בתוכה. אולם מתן עצמאות לכל העמים, שלא נסתיים עדיין, אבל שסיומו המלא אינו מוטל בספק, לא חיסל ולא הפחית את הפער העצום בעושר, בתרבות, בבריאות ובאריכות ימים שבין שתי היבשות העתיקות - אסיה ואפריקה ובין אירופה, אמריקה ואוסטרליה.

העמים שקיבלו בזמן האחרון ועומדים לקבל בזמן הקרוב עצמאותם - רואים את הפער הזה ומבינים כי העצמאות כלכדה אינה פתרון בעיותיהם, אלא מפתח לכיצוע המשימות הקשות והדחופות להעלות בניהם משפל הבערות, העוני והתחלואה.

אחדות הגורל של המין האנושי, ההולכת וגדלה בימינו בעקבות התקדמות דרכי התחבורה והקשר, הופכת סתימת הפער למשימה אנושית כללית ומטילה חובות על העמים העשירים המפותחים והמתקדמים לכוא במלוא יכולתם לקראת העמים הדלים, הנחשלים ומעוטי היכולת,